

ZASADY OCENIANIA – PRZYRODA – klasa 6

I.SPOSOBY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

1. Celem oceniania jest poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie, pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu rozwoju, a także motywowanie go do dalszej pracy.
2. Ocenianie odbywa się regularnie.
3. Oceny są jawne zarówno dla uczniów jak i ich rodziców.
4. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczeń i jego rodzice otrzymują do wglądu na następujących zasadach:
  - a. uczniowie otrzymują prace do wglądu na lekcji, na której odbywa się ich omówienie,
  - b. prace klasowe, kartkówki nauczyciel udostępnia rodzicom uczniów (na ich prośbę), na zebraniach lub w trakcie indywidualnych konsultacji,
  - c. sprawdziany są przechowywane przez nauczycieli w szkole do ostatniego dnia roku szkolnego.
5. Ocenie podlegają:
  - a. pisemne prace kontrolne - sprawdziany (z partii materiału większej niż 3 tematy lecyjne), kartkówki (z 3 ostatnich tematów lecyjnych), prace domowe, referaty.
  - b. ustne odpowiedzi na lekcji,
  - c. aktywność ucznia na lekcji
  - d. zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń
6. Uczeń może być w wyjątkowych sytuacjach nieprzygotowany (np) do lekcji :
  - a. uczeń może zgłosić 1 nieprzygotowanie do lekcji bez podawania przyczyny (za wyjątkiem zapowiedzianych wcześniej prac domowych , kartkówek i prac klasowych),
  - b. uczniowie reprezentujący szkołę w zawodach i konkursach mają prawo do nieprzygotowania w dniu następnym (za wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów),
  - c. uczniowie zgłaszają swoje nieprzygotowanie na początku lekcji, zostaje ono zaznaczone w dzienniku . Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac pisemnych – z wyjątkiem spraw losowych uznanych przez nauczyciela,
  - d. jeżeli uczeń nie zgłosi swojego nieprzygotowania - braku pracy domowej , otrzymuje ocenę niedostateczną , a uzupełnioną pracę pokazuje na następnej lekcji.
7. Sprawdzone pisemne z partii materiału większej niż 3 tematy lecyjne są obowiązkowe i zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem.
8. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu z całą klasą, to powinien zaliczyć go przed kolejnym sprawdzianem w terminie wyznaczonym przez nauczyciela
9. Obowiązkiem ucznia jest zgłoszenie się do nauczyciela z prośbą o wyznaczenie terminu zaliczenia niezwłocznie po powrocie na zajęcia.
10. W przypadku gdy uczeń nie zgłosi się z prośbą o ustalenie terminu zaliczenia sprawdzianu lub na zaliczenie sprawdzianu w terminie ustalonym z nauczycielem nauczyciel może wyznaczyć termin bez porozumienia z uczniem
11. Każdy sprawdzian napisany na ocenę niedostateczną musi być poprawiony przez ucznia w terminie do dwóch tygodni od momentu otrzymania oceny.
W przypadku poprawy w dzienniku zapisywane są obydwie oceny.
12. Prawo do poprawy uczeń ma tylko jeden raz

13. Datę pisania poprawy oraz datę pisania sprawdzianu na którym uczeń był nieobecny ustala nauczyciel po konsultacji z uczniem.
14. W razie niestawienia się ucznia we wskazanym terminie , otrzymuje ocenę niedostateczną
15. Prace klasowe oceniane są wg skali procentowo - punktowej,
  - a. 0 – 29% punktów – stopień niedostateczny
  - b. 30- 49% punktów – stopień dopuszczający
  - c. 50-69% punktów – stopień dostateczny
  - d. 70-85% punktów – stopień dobry
  - e. 86-100% punktów – stopień bardzo dobry
  - f. na ocenę celującą należy zdobyć 100% punktów oraz wykonać zadanie dodatkowe o podwyższonym stopniu trudności nie wykraczające poza podstawę programową
16. Uczeń ma obowiązek być przygotowany z 3 ostatnich tematów na każdej lekcji.
17. Kartkówki z aktualnie realizowanego materiału (3 ostatnie lekcje) nie muszą być zapowiedziane i nie podlegają poprawie.
18. Za prace domowe i aktywność na lekcji uczniowie oprócz ocen mogą otrzymywać plusy lub minusy. Trzy plusy dają ocenę bardzo dobrą, trzy minusy – ocenę niedostateczną.
19. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich uzyskanych ocen.
20. Na koniec półrocza lub roku szkolnego nie przewiduje się sprawdzianów zaliczeniowych czy odpowiedzi ustnych aby poprawić ocenę – na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje odpowiednio cały semestr lub rok.
21. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości ucznia i opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

II. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – klasa 6

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Dział 1. ODKRYWAMY TAJEMNICE NASZEJ PLANETY				
rozpoznaje na ilustracji twórcę teorii heliocentrycznej ; podpisuje przedstawione na ilustracji ciała niebieskie (gwiazda, planeta, księżyc) ; rozpoznaje na ilustracji Ziemię i Księżyc ; opisuje kształt Ziemi ; podaje przykłady ciał przyciąganych przez magnes i tych, których magnes nie przyciąga (A); podpisuje na	odróżnia gwiazdy od innych ciał niebieskich ; wymienia rodzaje ciał niebieskich ; podpisuje bieguny magnesów przyciągających się i odpychających się ; rysuje linie sił pola magnetycznego ; podpisuje na rysunku schematycznym: południki, południk zerowy i południk 180°, równoleżniki, równik ;	omawia najważniejsze założenia teorii heliocentrycznej ; wymienia w kolejności planety Układu Słonecznego ; rozpoznaje ciała niebieskie na podstawie opisu ; zaznacza na rysunki oś ziemską ; wyjaśnia znaczenie terminów: bieguny jednoimienne, bieguny różnoimienne ; opisuje zasadę	wymienia, popierając przykładami, typy planet ; wyjaśnia znaczenie terminów: pole magnetyczne, linie sił pola magnetycznego ; opisuje zależność między położeniem ziemskich biegunów geograficznych i magnetycznych ; opisuje różnice między południkami a równoleżnikami ; odszukuje	wyjaśnia, dlaczego Ziemia jest wielkim magnesem, wykorzystując wiadomości na temat budowy jej wnętrza ; wyjaśnia pojęcia: długość geograficzna, szerokość geograficzna ; określa położenie geograficzne dowolnego punktu na mapie ; spośród dwóch wybranych miast wskazuje miasto,

<p>rysunku globusa północny i południowy biegun geograficzny, półkule: wschodnią, zachodnią, północną i południową wyjaśnia, dlaczego na Ziemi następują po sobie dzień i noc ; podaje, ile czasu trwa obieg Ziemi dookoła Słońca ; wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku ; podpisuje na rysunkach zwrotniki Raka i Koziorożca, równik i koła podbiegunowe ; wymienia nazwy wszystkich kontynentów i trzech oceanów na kuli ziemskiej ; opisuje odkrycie Krzysztofa Kolumba</p>	<p>zaznacza na mapie punkty leżące na tym samym południku lub równoleżniku ; zaznacza na rysunku schematycznym kierunek ruchu obrotowego Ziemi ; podpisuje na rysunku mapy świata strefy oświetlenia Ziemi ; wymienia nazwy oceanów ; zaznacza na mapie trasę wyprawy morskiej Ferdynanda Magellana</p>	<p>działania kompasu ; wymienia czynniki zakłócające działanie kompasu ; wyjaśnia znaczenie pojęć: siatka geograficzna, siatka kartograficzna, południki, równoleżniki, równik ; wymienia skutki nachylenia osi ziemskiej ; zaznacza na rysunku oświetlenie Ziemi w dniach tzw. przesilen ; opisuje rolę oceanu jako magazynu żywności i źródła surowców mineralnych ; wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych</p>	<p>punkt na mapie mając dane jego współrzędne geograficzne; wyjaśnia, dlaczego na Ziemi istnieją różnice czasu ; wyjaśnia, dlaczego na obszarach podbiegunowych trwa noc polarna i dzień polarny ; opisuje wpływ zmian oświetlenia Ziemi przez Słońce na warunki życia organizmów ; opisuje poznane kontynenty ; zaznacza na mapie portugalską drogę wschodnią i zachodni szlak hiszpański</p>	<p>w którym Słońce wzejdzie lub zajdzie wcześniej</p>
---	---	--	--	---

Dział 2. POZNAJEMY ZJAWISKA FIZYCZNE

<p>na podstawie rysunku toru rozpoznaje ruch prostoliniowy i krzywoliniowy ; podaje przykłady występowania siły tarcia ; wymienia czynniki, od których zależy wielkość siły oporu ; podaje przykłady elektryzowania ciał ; podaje przykłady odbiorników prądu ; rysuje schemat prostego obwodu elektrycznego ; wymienia zasady bezpiecznego i oszczędnego korzystania z energii elektrycznej ; podaje przykłady sztucznych źródeł światła ; podaje cechy obrazu</p>	<p>wyjaśnia, czym jest ruch ciał ; charakteryzuje wielkości opisujące ruch: prędkość, drogę i czas ; wyjaśnia pojęcie: siła oporu ; opisuje wzajemne oddziaływanie ładunków o takich samych i różnych znakach ; podaje przykłady źródeł prądu, przewodników i izolatorów elektrycznych ; podaje przykłady naturalnych źródeł światła ; rysuje odbicie promieni świetlnych od powierzchni chropowatej ; wyjaśnia, kiedy obraz oglądany przez lupę jest</p>	<p>wyjaśnia, czym jest układ odniesienia ; wyjaśnia, na czym polega względność ruchu ; oblicza prędkość poruszającego się ciała ; wymienia sposoby zwiększania i zmniejszania siły tarcia ; opisuje znaczenie sił oporu ; wyjaśnia, czym jest siła elektryczna ; wyjaśnia, popierając przykładami, pojęcia: przewodniki i izolatory ; wymienia skutki przepływu prądu elektrycznego ; wyjaśnia, czym jest promień świetlny ; podaje przykłady</p>	<p>oblicza drogę, czas, mając podane pozostałe wielkości opisujące ruch ; wyjaśnia, od czego zależy siła tarcia ; porównuje siły oporu powietrza i wody ; wyjaśnia, czym są wyładowania elektryczne ; wyjaśnia, czym jest prąd elektryczny ; opisuje wpływ przepływającego prądu na igłę magnetyczną ; opisuje sposób rozchodzenia się światła i dźwięku ; opisuje zasadę działania <i>camery obscury</i> ; wyjaśnia pojęcia: odbicie zwierciadlane, ognisko, ogniskowa ; opisuje</p>	<p>wykonuje obliczenia wymagające przeliczania jednostek prędkości ; opisuje przystosowania budowy zewnętrznej zwierząt służące zmniejszeniu siły oporu ich ruchu ; wyjaśnia, dlaczego przebywanie w samochodzie podczas burzy jest bezpieczne ; opisuje zasadę działania bezpieczników ; opisuje zjawisko zaćmienia Słońca; opisuje zjawiska echa, echolokacji</p>
---	---	---	---	---

zaobserwowanego przez <i>camerę obscure</i> ; rysuje schemat odbicia promieni świetlnych od powierzchni gładkiej ; wyjaśnia, dlaczego należy używać elementów odblaskowych ; wymienia źródła dźwięku	obrazem powiększonym ; wymienia cechy dźwięku ; porównuje prędkość rozchodzenia się dźwięku w różnych ośrodkach	wykorzystania <i>camery obscure</i> podaje przykłady przyrządów, w których wykorzystano zjawisko odbicia światła ; opisuje cechy dźwięku ; opisuje wpływ hałasu na organizm człowieka	sposób powstawania obrazu w oku ; porównuje prędkość światła i dźwięku	
Dział 3. ODKRYWAMY TAJEMNICE ŚWIATA ZWIERZĄT				
wymienia miejsca, w których żyją zwierzęta ; podpisuje na ilustracji parzydełkowce, płazińce, nicienie, pierścienice, stawonogi ; wymienia miejsca, w których żyją mięczaki ; podpisuje na rysunku części ciała ryby ; rozpoznaje na ilustracjach płazy oraz ryby morskie i słodkowodne, ; wymienia miejsca występowania gadów ; przyporządkowuje pokazane na rysunkach gady do poszczególnych grup systematycznych ; wymienia trzy cechy budowy ptaków świadczące o ich przystosowaniu do lotu ; wymienia charakterystyczne cechy ptaków drapieżnych ; rozpoznaje na ilustracjach wybrane gatunki ssaków żyjących w Polsce	przyporządkowuje poznane zwierzęta do kręgowców i bezkręgowców ; opisuje budowę zewnętrzną tasiemca ; wymienia wspólne cechy budowy różnych grup stawonogów; podpisuje na rysunku części ciała stawonogów i mięczaków ; wymienia cechy budowy zewnętrznej ryb świadczące o ich przystosowaniu do życia w wodzie ; wymienia cechy budowy zewnętrznej płazów przystosowujące je do życia w dwóch środowiskach ; rozpoznaje trzy gatunki gadów żyjące w Polsce ; wymienia charakterystyczne cechy ptaków brodzących ; opisuje przekształcenia kończyn ssaka w zależności od pełnionych przez nie funkcji	podaje przykłady zwierząt należących do kręgowców i bezkręgowców ; opisuje pokrycie ciała stawonogów ; porównuje budowę przedstawicieli poszczególnych grup stawonogów ; rozpoznaje na ilustracjach przedstawicieli poszczególnych grup mięczaków ; opisuje sposób oddychania ryb ; wyjaśnia określenie: ryby dwuśrodowiskowe ; wymienia cechy budowy gadów świadczące o ich przystosowaniu do życia na lądzie ; wyjaśnia, popierając przykładami, pojęcia: gniazdownik, zagniazdownik ; opisuje przystosowania ssaków do życia w różnych typach środowisk	wymienia charakterystyczne cechy kręgowców i bezkręgowców ; porównuje postać polipa i meduzy ; porównuje płazińce i nicienie ; wskazuje różnice w budowie przedstawicieli poszczególnych grup mięczaków ; opisuje sposób rozmnażania się ryb ; dzieli płazy na bezogonowe i ogoniaste, podając ich charakterystyczne cechy ; opisuje sposób rozmnażania się gadów ; wyjaśnia, dlaczego ptaki mają bardzo dobrze rozwinięty układ oddechowy ; porównuje budowę płazów i gadów ; charakteryzuje poznane grupy ptaków ; opisuje sposób rozmnażania się ssaków	opisuje budowę komórki zwierzęcej ; wyjaśnia, czym jest regeneracja ciała u pierścienic ; opisuje rozwój owadów (motyla) ; opisuje cechy przystosowujące ryby do życia w strefach głębinowych ; wymienia trzy gatunki płazów żyjących na innych kontynentach ; podaje przykłady wymarłych gadów żyjących w różnych środowiskach ; opisuje, podając przykłady, na czym polega pasożytnictwo lęgowe ; wyjaśnia, dlaczego niektóre ssaki zaraz po urodzeniu są zdolne do samodzielnego funkcjonowania, a inne wymagają opieki matki
Dział 4. POZNAJEMY RÓŻNORODNOŚĆ KRAJOBRAZÓW ZIEMI				
wymienia składniki pogody ; podpisuje na mapie	wyjaśnia pojęcia: pogoda, klimat ; wymienia cechy	określa, jakie czynniki wpływają na występowanie	opisuje cechy klimatu na podstawie informacji	podaje przykłady gatunków endemicznych występujących

<p>przynajmniej trzy strefy klimatyczne Ziemi ; wymienia dwie cechy klimatu strefy wilgotnych lasów równikowych ; rozpoznaje na ilustracjach krajobrazy strefy: wilgotnych lasów równikowych, sawann, pustyni gorących, śródziemnomorskiej, lasów mieszanych, stepów, tajgi, tundry, pustyni lodowych, gór wysokich ; rozpoznaje na ilustracjach po trzy przykłady roślin i zwierząt występujących w omawianych strefach ; podpisuje na mapie Saharę ; wymienia pięć produktów otrzymywanych z roślin uprawianych w strefie śródziemnomorskiej</p>	<p>klimatu: morskiego, kontynentalnego, górskiego ; podpisuje na mapie przynajmniej trzy strefy krajobrazowe świata ; podpisuje na mapie strefy: wilgotnych lasów równikowych, sawann, pustyni gorących, śródziemnomorskiej, lasów mieszanych, stepów, tajgi, tundry, pustyni lodowych, gór wysokich ; rozpoznaje wybrane zwierzęta wilgotnych lasów równikowych ; odczytuje z wykresu klimatycznego informacje dotyczące przebiegu temperatury powietrza i opadów w omawianych strefach ; opisuje przystosowania wybranych zwierząt do życia w omawianych strefach ; rozpoznaje na ilustracjach pięć roślin uprawianych w strefie śródziemnomorskiej ; wymienia po kolei piętra roślinne w Tatrach</p>	<p>danego klimatu ; wyjaśnia pojęcia: strefy klimatyczne, klimat astrefowy ; opisuje wpływ działalności człowieka na zmiany krajobrazów Ziemi ; podaje przykłady działań człowieka w strefie wilgotnych lasów równikowych ; opisuje roślinność sawanny oraz przystosowania roślinności pustyni i stepów ; wymienia charakterystyczne elementy krajobrazu pustynnego ; opisuje cechy klimatu: śródziemnomorskiego, tundry, pustyni lodowych i wysokogórskiego ; opisuje przystosowania drzew liściastych do zmian temperatury w ciągu roku i drzew iglastych do warunków klimatycznych tajgi ; wyjaśnia pojęcia: step, pampa, preria ; opisuje przystosowania ssaków do życia na obszarach polarnych ; wymienia po kolei piętra roślinne w Alpach</p>	<p>zawartych na wykresie klimatycznym ; opisuje związek między oświetleniem Ziemi a występowaniem stref klimatycznych ; opisuje strukturę wilgotnego lasu równikowego ; opisuje zagrożenia wynikające z działalności człowieka w strefie wilgotnych lasów równikowych ; opisuje przystosowania roślin do życia w strefie sawann ; opisuje rodzaje pustyni gorących, podając ich przykłady ; opisuje cechy roślin tworzących makię śródziemnomorską ; wyjaśnia pojęcie: roślinność twarżolistna ; porównuje strukturę lasu liściastego i wilgotnego lasu równikowego ; podaje przykłady przekształcania stepów przez człowieka ; porównuje Arktykę i Antarktydę ; porównuje piętra roślinne Tatr i Alp</p>	<p>w wybranych strefach krajobrazowych ; opisuje sposób powstawania deszczy zenitalnych ; opisuje życie i zajęcia mieszkańców poznanych stref ; przyporządkowuje podane gatunki roślin i zwierząt do poszczególnych stref krajobrazowych</p>
<p>Dział 5. POZNAJEMY SUBSTANCJE I ICH PRZEMIANY</p>				
<p>wymienia przykłady mieszanin ; wymienia sposoby rozdzielania mieszanin niejednorodnych ; podaje przykłady wykorzystania</p>	<p>wyjaśnia, podając przykłady, pojęcia: mieszanina niejednorodna i mieszanina jednorodna ; wymienia czynniki przyspieszające</p>	<p>opisuje cechy mieszaniny ; do poznanych sposobów rozdzielania mieszanin doбира przykłady z życia codziennego ; opisuje</p>	<p>wyjaśnia, na czym polega rozpuszczanie ; charakteryzuje powietrze jako jednorodną mieszaninę gazów ; opisuje sposoby rozdzielania</p>	<p>wyjaśnia, dlaczego katastrofy tankowców stanowią zagrożenie dla organizmów morskich ; opisuje sposób rozdzielania składników</p>

różnych sposobów rozdzielania mieszanina w życiu codziennym ; nazywa przemiany stanów skupienia substancji	proces rozpuszczania ; do podanych mieszanin dobiera sposób ich rozdzielania ; wyjaśnia różnice między rozpuszczaniem a topnieniem ; podaje przykłady przemian nieodwracalnych zachodzących w najbliższym otoczeniu	składniki roztworu ; wyjaśnia, czym są stopy ; wyjaśnia, na czym polega przemiana odwracalna i nieodwracalna	podanych mieszanin jednorodnych i niejednorodnych ; opisuje spalanie jako przykład przemiany nieodwracalnej ; porównuje procesy utleniania i spalania	naftowej podanej mieszaniny jednorodnej, której składnikami są ciecze
Dział 6. ODKRYWAMY, JAK SIĘ ZMIENIA ZIEMIA				
wymienia przykłady zasobów przyrody ; wymienia dwa przykłady globalnych skutków zanieczyszczeń środowiska ; wymienia nazwy gazów cieplarnianych ; proponuje dwa sposoby ratowania ginących gatunków roślin i zwierząt	wyjaśnia pojęcia: zasoby przyrody, dziura ozonowa ; podaje po dwa przykłady zasobów odnawialnych i nieodnawialnych ; wymienia przyczyny zanieczyszczeń środowiska ; na podstawie schematu opisuje powstawanie efektu cieplarnianego ; podaje przykłady negatywnego wpływu kwaśnych opadów na stan środowiska ; podaje przykłady pamiątek z podróży (przedmiotów), których przywożenie jest zabronione	charakteryzuje wyczerpywalne i niewyczerpywalne zasoby przyrody ; wyjaśnia, dlaczego zanieczyszczenia powietrza należą do szczególnie niebezpiecznych ; wymienia czynniki wpływające na wzrost ilości gazów cieplarnianych w atmosferze ; podaje przykłady działań na rzecz ochrony przyrody prowadzonych przez organizacje międzynarodowe	wyjaśnia, podając przykłady, czym są odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody ; opisuje rolę warstwy ozonowej ; opisuje skutki wzrostu ilości gazów cieplarnianych dla środowiska przyrodniczego ; podaje sposoby zapobiegania kwaśnym opadom ; podaje przykłady zadań z zakresu ochrony przyrody wymagających międzynarodowej współpracy ; podaje przykłady międzynarodowych konwencji na rzecz ochrony przyrody	podaje przykłady wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie i życie ludzi w Polsce i na świecie